

FEDERALE ADVIESRAAD OUDEREN Advies 2024/2

De Federale Adviesraad voor Ouderen (FAVO), opgericht bij de wet van 8 maart 2007 zoals gewijzigd door de wet van 16/04/2023 tot oprichting van een Federale Adviesraad voor Senioren en waarvan de leden werden benoemd bij koninklijk besluit van 12 oktober 2023, heeft de opdracht om, op eigen initiatief of op verzoek van de federale regering of een wetgevende kamer, adviezen uit te brengen over materies die onder de bevoegdheid van de federale overheid vallen met betrekking tot pensioenen, gelijke kansen, sociale integratie en de strijd tegen ongelijkheid, toegankelijkheid voor gezondheidszorg en mobiliteit.

In toepassing van artikel 3, § 2, 1° van voormelde wet van 8 maart 2007 brengt de FAVO het volgende advies uit:

Advies van de FAVO inzake het voorontwerp van wet tot invoering van een sociaaltariefpremie

CONTEXT VAN DIT ADVIES

Door de federale regering werd bovenvermeld voorontwerp uitgewerkt en voor advies ingediend bij de Raad van State. Het ontwerp wil voorzien in een sociaaltariefpremie aardgas, elektriciteit en warmte voor de gevallen waarin de toepassing van het sociaal tarief niet mogelijk is bij gebrek aan een individuele leveringsovereenkomst voor energie. En dit voor huishoudens waarvan de wooneenheid zich bevindt achter een collectief aansluitingspunt.

In het voorontwerp worden diverse groepen ouderen uitgesloten ook al beantwoorden ze aan de inkomenscriteria voor het sociaal tarief: het gaat om ouderen die wonen in woonzorgcentra, of in een assistentiewoning verbonden met een woonzorgcentrum. Voor ouderen die wonen in kangoeroewoningen, mobiele zorgwoningen geplaatst bij de woning van mantelzorgers ontstaan dan weer bepaalde anomalieën. De niet-automatische toekenning van rechten dreigt bovendien te leiden tot een aanzienlijke onder-opname bij de beoogde doelgroep.

De FAVO wijst erop:

- Dat de Raad van State reeds herhaaldelijk heeft opgemerkt dat de federale wetgever voor wat betreft de voorgenomen uitsluiting van bewoners van woonzorgcentra en assistentiewoningen niet kan volstaan met het verwijzen naar de bevoegdheid van de Gemeenschappen inzake bijstand van personen, vermits het inzake energiepremies gaat om een maatregel van inkomensbeleid waarvoor de federale wetgever bevoegd is;
- Dat voor bewoners van woonzorgcentra de verhoogde energiekosten onverkort worden doorgerekend in de dagprijzen waarvan de energiekosten een substantieel deel uitmaken. In Vlaanderen en Wallonië worden de dagprijzen onverkort aangepast aan de stijging van de algemene consumptie-index, het indexcijfer dat op zijn beurt de stijging van de energiekosten in een gemiddeld gezinsbudget reflecteert;
- Er noch in de Vlaamse gemeenschap, noch in de Franse Gemeenschap er een tussenkomst is geweest om de stijging van de dagprijzen ten gevolge van de gestegen energieprijzen selectief te milderen voor bewoners van woonzorgcentra;
- Er geen enkele vorm van betoelaging is door de Gemeenschappen voor assistentiewoningen, laat staan voor de energiekosten van de bewoners;

- Bewoners van woonzorgcentra en assistentiewoningen eerder werden uitgesloten van de verwarmingspremie en de premies van het eerste en tweede energiepakket, wat eerder door het Grondwettelijk Hof als een discriminerende maatregel werd gekwalificeerd. De FAVO vindt het onaanvaardbaar dat deze groepen van kwetsbare ouderen opnieuw worden uitgesloten, deze keer van een permanent premiestelsel;
- De betrokken premies niet automatisch worden toegekend aan de gerechtigden maar dienen aangevraagd. De FAVO wijst er op dat het, overigens niet enkel in het geval van ouderen, gaat om groepen met een zeer laag inkomen, vaak ook met een korte scholing wat samen met een hoge leeftijd bij uitstek een groep is waarin frequent een gebrek aan digitale vaardigheden voorkomt, en een tekort aan kennis en vertrouwdheid met administratieve procedures. Het risico op onder-opname is daardoor bijzonder groot. De FAVO dringt aan op automatische toekenningsprocedures waarbij geen initiatief van de gerechtigde nodig is. En voor de eventuele restgroep op sterke flankerende campagnes waarbij diverse instanties, zorgverleners én ook ouderenorganisaties worden ingeschakeld.
- Dat volgens de verstrekte toelichting in het geval van mobiele zorgwoningen en kangoeroewoningen niet enkel de betrokken sociaal gerechtigden, maar ook het gehele huishouden en energieverbruik van de woning waarbij de zorgwoning wordt voorzien zou genieten van het sociaal energietarief, ongeacht inkomen, vermogen, proportie van het zorggedeelte ten opzichte van het gehele kadastrale perceel. De FAVO is van oordeel dat in dergelijke gevallen een meer selectieve toepassing van het sociaal energietarief aangewezen is.
- Dat meer algemeen de criteria van het sociaal energietarief, en dus ook van deze premies, op onvoldoende wijze de personen bereiken die in energie-armoede leven. Het opnieuw opnemen van alle rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming in het sociaal energietarief zou daarbij een eerste belangrijke correctie zijn.

De Federale Adviesraad voor ouderen dringt erop aan het voorliggend voorontwerp van wet op de sociaaltariefpremie in deze zin aan te passen.

VAN DAELE Daniel, Voorzitter

FONCK Herman, Ondervoorzitter

